

I. rész

1. Két konvex sokszög belső szögösszegének különbsége megegyezik egy hétszög belső szögösszegével, és egyiküknek kétszer annyi csúcsa van, mint ahány oldala a másiknak. Hány átlójuk van összesen?

Megoldás. A két sokszög csúcsainak száma legyen n és m . Ekkor a belső szögek összege $(n - 2) \cdot 180^\circ$, illetve $(m - 2) \cdot 180^\circ$. Ezek különbsége egy hétszög belső szögösszegével egyezik meg, azaz $(n - m) \cdot 180^\circ = (7 - 2) \cdot 180^\circ$, ahonnan az $n - m = 5$ összefüggést kapjuk. Tudjuk, hogy az egyiknek kétszer annyi csúcsa van, mint ahány oldala a másiknak, de egy sokszögnek ugyanannyi csúcsa van, mint oldala, ezért $2m = n$. Az egyenletrendszerből kapjuk: $n = 10$ és $m = 5$.

Az átlók száma: $\frac{n(n-3)}{2} = \frac{10(10-3)}{2} = 35$, illetve $\frac{m(m-3)}{2} = \frac{5(5-3)}{2} = 5$. Vagyis összesen 40 átlójuk van.

2. Oldjuk meg a következő egyenletrendszert a pozitív egész szám párok halmazán:

$$x^{y^2-15y+56} = 1,$$

$$y - x = 5.$$

Megoldás. Az első egyenlet teljesüléséhez vagy az $y^2 - 15y + 56$ -nak kell 0-nak lennie, amiből az $y^2 - 15y + 56 = (y-7)(y-8)$ miatt $y = 8$ vagy $y = 7$; vagy az x -nek kell 1-nek lennie. A második egyenlettel összevetve az eredményeket három számpár elégti ki az egyenletrendszert: $(3; 8)$, $(2; 7)$, $(1; 6)$.

3. A $k^2(2 + 4x) - x(x + 1 + k) + 3(x - 2)(2k + 1) - (1 - x)(k + 3) = 0$ egyenlet gyökei $x_1 = 1$ és $x_2 = 2$. Adjuk meg k értékét.

Megoldás. Ha $x_1 = 1$, akkor ezt az egyenletbe helyettesítve 0-t kell kapnunk:

$$k^2(2 + 4) - (1 + 1 + k) + 3(1 - 2)(2k + 1) - (1 - 1)(k + 3) = 0,$$

rendezve: $6k^2 - 7k - 5 = 0$, ennek megoldásai: $k_1 = \frac{5}{3}$, $k_2 = -\frac{1}{2}$.

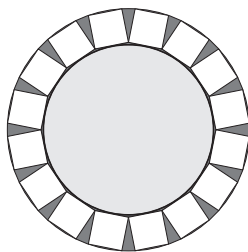
Hasonlóan, ha $x_2 = 2$, akkor

$$k^2(2 + 8) - 2(2 + 1 + k) + 3(2 - 2)(2k + 1) - (1 - 2)(k + 3) = 0,$$

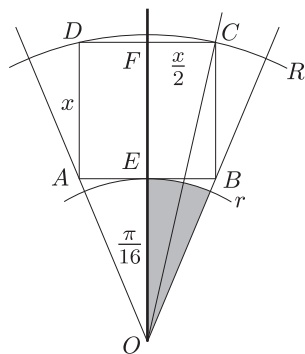
rendezve: $10k^2 - k - 3 = 0$, ennek megoldásai: $k_1 = \frac{3}{5}$, $k_2 = -\frac{1}{2}$.

Mivel mind a két feltételnek teljesülnie kell, azért $k = -\frac{1}{2}$.

4. Egy teázóban úgy szolgálják fel a teát, hogy a csésze 16 db kockacukorral az ábrán látható módon körberakható (a szomszédos kockacukrok csúcsai összeérnek, egy-egy oldalukkal érintik a csészét, két-két csúcsuk pedig a csészéalj peremén van). Hány cm a kockacukor éle, illetve a csésze sugara, ha a csészéalj átmérője 10 cm?

Megoldás. Egy kockacukorhoz $\frac{2\pi}{16}$ nagyságú középponti szög tartozik. Ezt megfelelően és az OC sugarat berajzolva az AOE derékszögű háromszögben $r = \frac{x}{2} \cdot \operatorname{ctg}\left(\frac{\pi}{16}\right)$, az OCF derékszögű háromszögben pedig $R^2 = (x + r)^2 + \left(\frac{x}{2}\right)^2$.

Ebben az egyenletben $R = 5$ és $\text{ctg}\left(\frac{\pi}{16}\right) \approx 5$ alapján $r \approx \frac{5}{2}x$. A következő „egyenletet” kapjuk:

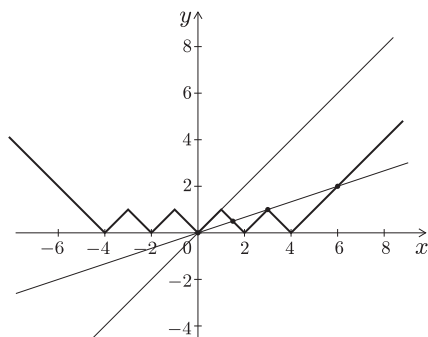
$$25 \approx \left(x + \frac{5}{2}x\right)^2 + \left(\frac{x}{2}\right)^2,$$

ahonnan $x \approx \sqrt{2}$, azaz a kockacukor éle kb. 1,4 cm, a csésze átmérője kb. 7 cm.

II. rész

5. Hány megoldása van az $\left|\left|\left|\left|\left|x\right| - 1\right| - 1\right| - 1\right| - 1\right| = \frac{kx}{7}$ egyenletnek a pozitív egész k értékétől függően?

Megoldás. Készítsünk vázlatrajzot az $f(x) = \left|\left|\left|\left|\left|x\right| - 1\right| - 1\right| - 1\right| - 1\right|$ függvényről:

Az $f(x)$ függvénynek az 1 meredekségű egyenessel végtelen sok közös pontja, az $\frac{1}{3}$ meredekségű egyenessel 4 közös pontja van, és ezek a „választóvonalak”.

Ha $k > 7$, akkor egy, ha $k = 7$, akkor végtelen sok, ha $k \in \{6; 5; 4; 3\}$, akkor három, és ha $k \in \{2; 1\}$, akkor öt megoldása van az egyenletnek.

6. Adott a 10 egység oldalú $ABCD$ rombusz. Az A középpontú, C csúcson áthaladó kört belülről érinti a B középpontú, D csúcson áthaladó kör. Határozzuk meg a rombusz területét.

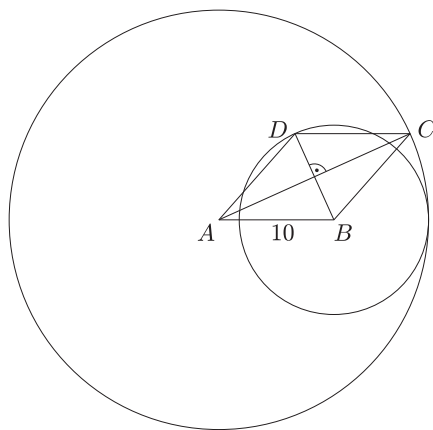
Megoldás. Legyen a nagyobbik kör sugara, ami egyben a hosszabbik átló a rombuszban R , és a kisebbik kör sugara, amely a rövidebbik átló, r . Mivel a rombusz átlói merőlegesen felezik egymást, a Pitagorasz-tétel alapján:

$$\frac{R^2}{4} + \frac{r^2}{4} = 100.$$

Mivel pedig a két kör érinti egymást: $R - r = 10$. A két összefüggésből a

$$2r^2 + 20r - 300 = 0$$

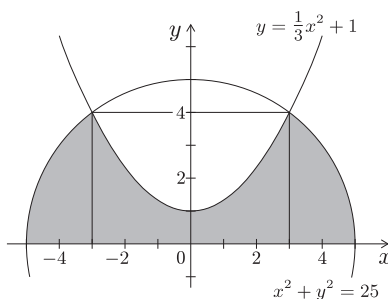
másodfokú egyenletet kapjuk, melynek pozitív gyöke $r = 5\sqrt{7} - 5$, amiből $R = 5\sqrt{7} + 5$.

A rombusz területe:

$$t = \frac{Rr}{2} = \frac{(5\sqrt{7} - 5)(5\sqrt{7} + 5)}{2} = 75.$$

7. Az $x^2 + y^2 = 25$ egyenletű kör, az $y = \frac{1}{3}x^2 + 1$ egyenletű parabola és az abszcisszatengely egy síkidomot határoznak meg, amelyet megforgatunk az abszcisszatengely körül. Mekkora a keletkezett forgástest térfogata?

Megoldás. Határozzuk meg a parabola és a kör metszéspontjainak koordinátáit. A két egyenletből a metszéspontok: $A(-3; 4)$ és $B(3; 4)$. A keletkezett forgástest térfogata:

$$\begin{aligned} V &= 2\pi \left[\int_0^3 \left(\frac{1}{3}x^2 + 1 \right)^2 dx + \int_3^5 (25 - x^2) dx \right] = \\ &= 2\pi \left[\int_0^3 \left(\frac{x^4}{9} + \frac{2x^2}{3} + 1 \right) dx + \int_3^5 (25 - x^2) dx \right] = \\ &= 2\pi \left[\frac{x^5}{45} + \frac{2x^3}{9} + x \right]_0^3 + 2\pi \left[25x - \frac{x^3}{3} \right]_3^5 = \frac{144}{5}\pi + \frac{104}{3}\pi = \frac{952}{15}\pi \approx 199,4. \end{aligned}$$

8. Egy cég golyó alakú, tömör rágógumit gyártott, és darabját 10 forintért adta el. Az alapanyagok drágulása miatt az előállítási költség 300%-kal növekedett. A gyártó szeretné, ha a rágógumik eladása utáni nyereség és az előállítási költség aránya nem változna, ezért a rágógumi darabárát 20 forintra emelte. A terméket is átalakították: a 2 cm átmérőjű gömb alakú rágógumik belseje egy koncentrikus gömb alakú üreget is tartalmaz. Számoljuk ki az új rágógumi falának vastagságát.

Megoldás. Legyen a régi fajta rágógumi előállítási költsége x Ft, és legyen az új és a régi rágógumi mennyiségének (tömegének) aránya y ($x, y \neq 0$). Ekkor a következő táblázatot készíthetjük:

	Régi fajta	Új fajta
Az előállítás költsége (Ft)	x	$4xy$
Az eladási ár (Ft)	10	20
Nyereség darabonként (Ft)	$10 - x$	$20 - 4xy$
Arány	$\frac{10 - x}{x}$	$\frac{20 - 4xy}{4xy}$

Mivel az előállítás után a nyereség/költség arány nem változott, azért:

$$\frac{10-x}{x} = \frac{20-4xy}{4xy}, \quad \text{ahonnan} \quad y = \frac{1}{2}.$$

Az új rágógumi anyagfelhasználása fele a régiének, a belsejében lévő üres gömb sugara $\sqrt[3]{\frac{1}{2}}$. Így a rágógumi falának vastagsága $1 - \sqrt[3]{\frac{1}{2}} \approx 0,2$ cm.

9. Oldjuk meg az alábbi egyenletrendszereket:

$$a) \quad \begin{cases} \sqrt{x-4} + \sqrt{x-5} - 1 = 7x - x^2 - 2xy, \\ \log_5 64^x \cdot \log_4 125^y = 45. \end{cases}$$

$$b) \quad \begin{cases} xy + y = 2, \\ (1-y) \cdot 2 \cos \frac{x \cdot \pi}{3} = \frac{x-1}{x+1}. \end{cases}$$

Megoldás. a) A feladatban $x \geq 5$ -nek teljesülni kell. A második egyenlet bal oldalát átalakítva:

$$\log_5 64^x \cdot \log_4 125^y = \log_5 4^{3x} \cdot \log_4 5^{3y} = 3x \cdot \log_5 4 \cdot 3y \cdot \log_4 5 = 9xy \cdot \underbrace{\log_5 4 \cdot \log_4 5}_1 = 9xy,$$

ahonnan $xy = 5$.

Az első egyenletbe behelyettesítve:

$$\sqrt{x-4} + \sqrt{x-5} - 1 = 7x - x^2 - 10 = (x-5)(2-x).$$

A kikötések miatt $x \geq 5$. A bal oldal szigorúan monoton nő, nem negatív és csak $x = 5$ -nél egyenlő 0-val.

A jobb oldal $x \geq 5$ esetén nem pozitív, és $x = 5$ esetén 0. Így csak az $x = 5$ megoldás. Az egyenletrendszer megoldása: $(5; 1)$.

b) Az $x = -1$ jól láthatóan nem megoldás.

Ha $x \neq -1$, akkor az első egyenletből: $y = \frac{2}{x+1}$. A második egyenletbe beírva:

$$\left(1 - \frac{2}{x+1}\right) \cdot 2 \cos \frac{x \cdot \pi}{3} = \frac{x-1}{x+1}.$$

A bal oldalt tovább alakítva:

$$\left(\frac{x+1}{x+1} - \frac{2}{x+1}\right) \cdot 2 \cos \frac{x \cdot \pi}{3} = 2 \cdot \frac{x-1}{x+1} \cdot \cos \frac{x \cdot \pi}{3}.$$

A $2 \cdot \frac{x-1}{x+1} \cdot \cos \frac{x \cdot \pi}{3} - \frac{x-1}{x+1} = 0$ egyenletet kell megoldanunk. Szorzattá alakítva: $\frac{x-1}{x+1} \left(2 \cos \frac{x \cdot \pi}{3} - 1\right) = 0$.

Innen kapjuk, hogy $x = 1$, illetve $\cos \frac{x \cdot \pi}{3} = \frac{1}{2}$.

Mivel

$$\frac{1}{2} = \cos\left(\frac{\pi}{3} + 2k\pi\right) = \cos \pi \left(\frac{1+6k}{3}\right), \quad \text{illetve} \quad \frac{1}{2} = \cos\left(\frac{5\pi}{3} + 2l\pi\right) = \cos \pi \left(\frac{5+6l}{3}\right),$$

ezért a két megoldáscsoport $x = 6k + 1$, illetve $x = 6l + 5$, ahol $k, l \in \mathbb{Z}$, és ebben az $x = 1$ is benne van.

A megoldások: $\left(6k + 1; \frac{1}{3k+1}\right)$, ahol $k \in \mathbb{Z}$, illetve $\left(6l + 5; \frac{1}{3l+3}\right)$, ahol $l \in \mathbb{Z}$.